

jakub dotlačil

román

až
zhasneme

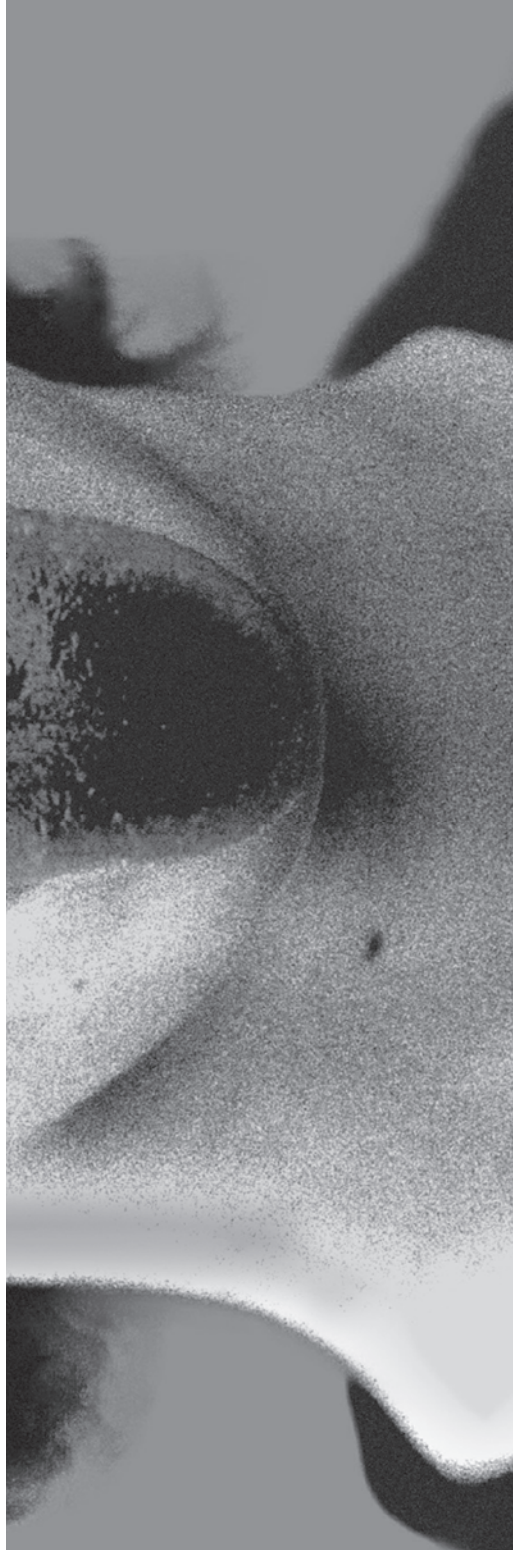
host

**jakub dotlačil
až zhasneme**

• jakub dotlačil

Jakubo qotiaoli

až zhasneme

Brno 2019

© Jakub Dotlačil, 2019

© Host — vydavatelství, s. r. o., 2019

(elektronické vydání)

ISBN 978-80-275-0170-0 (Formát PDF)

ISBN 978-80-275-0171-7 (Formát ePub)

ISBN 978-80-275-0172-4 (Formát MobiPocket)

Tato kniha by nikdy nevznikla nebýt podpory
poskytnuté firmou Argés
Argés: Maso bude!

pondělí

Bylo půl sedmé a já jsem seděl v kanceláři masokombinátu a doufal, že jsem se do rodného města vrátil naposled. Myslete si, že to město je v severních Čechách. Že je to jedno z těch měst, z kterého za hezkého počasí můžete uvidět bagry, pásové přepravníky a krajinu rozmělněnou na šedou suť. Že je to město, kde si radnice pronajme billboard na propagaci turismu, a potom neví, co na ten billboard napsat. Nakonec starosta rozhodne, že se tam objeví tohle: **VÍTEJTE VE MĚSTĚ S NEJVĚTŠÍM POČTEM ČESKÝCH NÁMOŘNÍKŮ!** Skutečně, odnikud odjinud neuteklo tolik lidí k České námořní plavbě jako od nás.

Myslete si dál, že je rok devadesát sedm. Že je léto. Červen. Pondělí. Na tenhle den hlásili horko, ale teď, teď ještě ne, slunce už sice podle TV Nova dávno vyšlo, ale tady v kanceláři je šero a na okně jsou pořád ještě nalepené jedna za druhou bublinky rosy, jako by sem někdo v noci bez ustání plival.

„Ještě mi sem přidejte autogram,“ řekne personální, se kterou jsem v kanceláři. A já? Já nic.

Neposlouchám ji. Místo toho se dívám na okno, které je stejně zajímavé, ne-li zajímavější než brigáda, do níž jsem právě přistál. To okno má totiž dva díly: hrubozrnné sklo

a nehrubo zrnité sklo. Představuju si, jak na druhé straně skla, za tou hrubo zrnitou částí, ožívá sídlištní parkoviště. Pondělní ráno popohání lidi k autům, usazuje je dovnitř, na prázdná místa spolujezdců strká kufříky a aktovky, startuje motory.

„Posloucháte mě vůbec?“ zeptá se personální. Ach ne, pár minut se nedívám a tady se zatím odehrála scéna Bergmanova kalibru: personální se přesunula od počítače ke stolu. Teď mi podává nadvakrát přeložený dlouhý jazyk papíru. BEZPEČNOSTNÍ PŘEDPISY je vyklepáno jehličkovou tiskárnou a já, aniž bych to četl, najdu správnou kolonku a přidám podpis.

To léto si máma zlomila nohu. Bydlel jsem v té době ještě na koleji. Jednou, to už měla čtrnáct dní sádku a dost času na to, aby se s novou situací vyrovnala, mi zavolala. Stál jsem na chodbě, držel jsem u ucha sluchátko a poslouchal, jak někdo zkouší na kytaru Nicka Cavea. U nás na koleji, ne u mámy. Na patře se chystala party.

„Vždyť už se neučíš, moh bys přijet domů,“ říkala mi máma do telefonu.

Říkala i jiné věci. Nevím, jestli jí nebylo rozumět proto, že reproduktor ve sluchátku zažil ruskou okupaci, nebo proto, že jsem se víc soustředil na Caveovu písničku. „And I kissed her goodbye, said all beauty must die,“ zpíval kytarista. Dál nevěděl.

„Na na na na na,“ znělo teď z místa, kde chodba koleje zduržela do odpočívadla s jednou sedačkou a plechovým popelníkem. Po „na na na“ písnička zničehonic skončila.

„Neučim se, mami, ale koncem června mi začíná brigáda. Vždyť víš, jak jsem byl rád, když mi vyšla. Pamatuješ? Deloitte?“

Máma byla tiše.

„Přece jsem ti to říkal.“

Za dva dny mi volala znovu. Lépe připravená. Prý že práce taky není všechno.

„Já vim. Vždyť nepracuju.“

„Myslela jsem na tu tvoji brigádu.“

Potom mi pověděla, že se do našeho města vrátil Lukáš. Má dostudováno. Našel si místo v lékárně. Mohl bych se s ním vídat. Zeptal jsem se jí, za co bych se s ním vídal.

„Tady by sis přece taky něco našel. Moh by ses zeptat u strýce. Nebo bych se ti zeptala já.“

A tak jsem pochopil, že je na tom špatně. Máma. Se strýcem nevycházeli.

„Slyšela jsem, že se rozrůstají,“ říkala. „Jeho masokombinát, jeho firma se rozrůstá. Jejich firma. Slib mi, že se zeptáš. Moh by ses zeptat a pak bydlet u nás doma. Víš, kolik bys ušetřil, kdybys bydlel doma?“

To „nás“ mě překvapilo. Přišlo mi, že se před tím slovem zarazila, jako by nevěděla, jaké zájmeno použít. Z té kratičké pauzy po mně vztáhl své drobné ruce smutek. Slíbil jsem jí to.

Druhý den jsem se ozval strýci a ten mi potvrdil, že mají v masokombinátu nějaká volná místa. Včetně jednoho záskoku do kanceláře. Chtěl vědět, jestli umím používat T602 a Calc602. Uměl jsem.

„Tak v tom případě to nebude problém!“ extaticky vykřikoval do telefonu. „Mohl bys mít dokonce barevný monitor!“ Barevný monitor zdůraznil ještě několikrát, zato o platu nepadlo ani slovo. Navrhl, že mi kancelář pohlídá, a já jsem opatrně poděkoval a připadal si přitom, jako bych se upisoval kolotočářům.

Tomuhle pocitu jsem tehdy nevěnoval pozornost. Nevěnoval, měl. To mě napadlo, když se mnou byla personální hotová, když jsem podepsal BEZPEČNOSTNÍ PŘEDPISY a ona mě neodvedla do budoucí kanceláře. Ne. Místo toho jsme skončili v hale na vrátnici.

„Budete dělat na balení a expedici,“ řekla a vrátný nám podal průhledný igelitový plášť a světle modré plastové čepice. Oblékli jsme si je a šli přes halu. Barevných monitorů tu bylo nula. Stejně tak kancelářských židlí. Zato o palety nebyla nouze, byly poskládané u stěn jako domino, vyrovnané do komínků, připravené se zbožím k transportu. Na pravé straně haly byla vytažená roleta a za ní rampa, ke které právě připípal nákladák. Táhlo odtamtud a já jsem si třel ruce, zíval jsem a personální mě vedla k velkému plechovému stroji, který trčel ze zdi. Zeptala se mě, co na něj říkám. Zeptal jsem se jí, co bych měl na něj říkat. Oznamovala mi, že u toho stroje budu dělat, a když jsem se na ni dál nechápavě díval, povzdechla si a se slovy „Vy jste mě vůbec neposlouchal“ začala mluvit o tom, že masokombinát se rozrůstá a obzvláště v létě potřebují studentské posily. Z nějakého důvodu jsme potom přešli k její minulosti. Když bylo personální dvacet let, pracovala ve skladu. Jako skladnice. Povídá a povídá a já si prohlížím její květované šaty. Šaty plné rudých, žlutých a modrých růží. Jak má přes sebe přehozený igelitový plášť, vypadá to, jako by ty květy přikryla vodou. Jejich stonky jsou příliš krátké na to, aby dosáhly na vzduch. Růže vykvetly pod hladinou.

„Tak teď už to všechno víte,“ řekla najednou. Překvapeně jsem k ní zvedl oči. Zase jsem ji neposlouchal. Bude mi to chtít vyprávět potřetí? „A zbytek vám ukáže pan Konáš,“ dodala. Od stroje k nám přešel pán v bílém plášti. Rychle jsem se obrátil k personální.

„A jste si jistá, že mi to má ukazovat on? Když jsem mluvil s panem ředitelem Otavou, s *mým strýcem*, řekl mi, že je dobře, že umím používat Calc602. Prej se mi to bude moc hodit. Můžete mi vysvětlit, jak se mi to bude hodit tady?“

„Tady? Tady se vám nic takovýho hodit nebude. Vy jste lepras!“

„To je nemoc?“

„To je levná pracovní síla.“

Zopakoval jsem, že mi strýc slíbil kancelář. Zatvářila se jako Lux bez kníru a utrousila, že o tom nic neví, že jí nikdo nic takového neřekl, že takové změny si budu muset vyřídit s panem ředitelem.

„Takže za nim půjdeme? Za mým strýcem?“

„Až tu bude, si to budete muset vyřídit s panem ředitelem.“

Protože strýc byl to ráno pryč, strýc měl naplánovanou důležitou schůzi. To mi pověděla a já jsem cítil, jak se mi na tělo lepí špatná práce jako špinavý, mokrý karton.

Chlapík, který mi podle personální měl ukázat zbytek, se rozpačitě usmíval. Byl nabalený do několika vrstev svetrů, oči měl vypoulené nejmíň pětkami dioptriemi. Vypadal jako krtek, co si přes krk navlíkl včelí úl. Pár vteřin jsem si pohrával s představou, jak si sundám plášť, shodím plastovou čepici a za čtvrt hodiny budu doma. A potom? Nic, budu ležet, pustím si film. A potom? Budu si číst. A potom? Půjdu do hospody. A potom? Vrátím se, budu spát. A potom?

Znělo to dobře, ale už teď jsem věděl, že moje budoucí Já by jistě poděkovalo mému současnému Já, kdybych ho nezbavil jediné možnosti, jak se dostat k penězům. Řekl jsem jim, že to tady zkusím. Ne že bych čekal ohňostroj nadšení, ale to, co přišlo... On ani ona nechápali, o čem mluvím. Vůbec jim nedošlo, že bych mohl váhat nad tím, jestli tu začít.

„Nic tady nebudete zkoušet, tohle není žádný Semipalatinsk,“ řekla ona. „Budete dělat to, co vám poví pan Konáš. No ne?“

„No jo, paní Květo,“ řekl on. „A já mu to povím takhle: makej jako šroub, mladíku, a budeme spolu vycházet.“

Mladíku. Byl jsem tu tak nízko v hierarchii, že ani můj nejbližší nadřízený se nezajímal o moje skutečné jméno. Rozhodl jsem se, že já to jeho taky zapomenu.

Bezejmenný nadřízený mě dovedl ke stroji.

„Je to vlastně jen velké větrák a topení v jednom,“ říkal a rozpažoval ruce. „Zkraje tam lezou takový pásy. Horkej vzduch je roztáhne do vaniček. Počkej chvíli.“

Přešel k zadní části stroje a pokynul mi, abych šel k němu.

„Tady to pak vylejzá zabalený. Uzenky pana Patky. Ať se lidi pomějou!“

„Hm.“

„No ale aby se poměli, tak taky musíme něco udělat. No tak jedeme jedeme.“

„Jedeme v čem?“

Šéf si povzdechl.

„Vyfasoval rukavice, paní Květo?“

Personální se přiznala, že na to zapoměla, ale že mi pro ně může doběhnout.

„Nikam neběhejte. On si mladej doběhne sám. Ony se mu neošoupou nožičky. Že jo, mladej?“

„Takže mám jít?“

„Ne, pudeš tam, až to budu potřebovat. Teď budeš na konečnicku.“ Ukázal na zadek automatu. „Sundavat balíčky, lepit na ně cedulky, dávat do beden, nakládat na palety. Když jsou na paletě tři řady, vozíš je ke stěně. Ale pěkně vyrovnaný řady! Rozumíš? A taky musíš hlídat, že má mašina dost plastu. Krmíš ji tady. Rozumíš?“

Přikývl jsem, šéf mě pochválil a zmizel do chladírny. Nejistě jsem se ohlédl na personální. Pozorovala mě a mlčela. Najednou se stroj probral k životu monotónním, hlubokým hučením. Zněl navlas stejně jako vábnička velryb. Plástev polyethylenu, natažená po straně stroje, sebou škulba. Mašina ji začala požírat. Představil jsem si, jak někde v chladírně se plástev změnil ve vaničky a do nich se naskládají špekáčky. Jak, to jsem nevi-

děl. Jediné, co se ke mně dostalo, byl hotový produkt. Z konce automatu začaly vylézat polyetylenové uzeniny. Bral jsem vaničky po třech, lepil na ně štítky a skládal je do bedny na paletě. Z chladírny vyšel šéf. Chvíli mě pozoroval, potom mi vzal štítkovač z ruky a začal štítky lepit sám. Zase mi ho vrátil. Zase mi ho vzal.

„Štítky lep rovně,“ křičel a štítkoval vaničku za vaničkou, „jen si to porovnej! Moje a tvoje! Tvoje a moje! Všechny musej bejt rovně. Co to zas děláš?“

Kývl bradou k igelitové čepici, kterou jsem držel v ruce.

„Potí se mi pod ní hlava.“

„Okamžitě nasadit!“

Poslušně jsem si dal čepici zpátky na hlavu, i když bych ji nejradši hodil na zem. Neseděla mi. Přes uši se natáhnout nedala, a když nebyla natažená, posouvala se mi na čele a padala mi do očí. Šéf mi podal štítkovač a odstoupil. Odřízl jsem novou várku vaniček, dal jsem je do bedny a opatrně, vědom si zraku vedoucího, jsem štítkovač přitiskl k prvnímu obalu. Jen co jsem ho označkoval, už byl u mě. Chytil mě za zápěstí a vedl mě k nové várce špekáčků.

„Mladej, ty vaničky děláme rychlejc! Na jedno fiknutí. Měls holku? Byla to panna? No tak vidíš, tohle máš jak s pannou! Když se s tím budeš patlat, tak nás to všechny bude akorát víc bolet!“

Ještě chvíli mě sledoval, nakonec řekl, že to takhle půjde, a odešel do chladírny. Otočil jsem se, personální tam pořád ještě stála. Zavolal jsem na ni, v kolik se tu končí.

„V půl dvanáctý budete mít pauzu na oběd.“

Hlavně nebýt netrpělivý, říkal jsem si. Zkusím co nejdéle nesledovat čas, abych byl nakonec sám mile překvapen, jak krátká doba mě dělí od oběda. Uběhla hodina. Potom hodina

a půl. Když jsem se v deset poprvé podíval na hodinky, bylo tři čtvrtě na osm.

Kolem půl deváté jsem sám sebe přesvědčil, že to nepřežiju. Nepřežiju tu ani jeden den, natož dva týdny.

Byly to maličkosti. Čepice. Vlasy se mi pod ní pařily, zpod gumových okrajů bez ustání stékal v čůrcích pot. Utíral jsem se do rukávů ochranného pláště, ale protože byl z igelitu, jenom jsem si rozedřel obličej. Pálily mě tváře. Štípalo mě v očích. Potem nacucané tričko se mi stáhlo v podpaží a vyhrnulo na zádech a zůstalo tak přilepené, jako by nebylo z bavlny, ale z cukernatějšího medu. Chytil jsem je konečky prstů a odtahoval od těla, a to jsem pak cítil, jak kůže začíná dýchat. Bylo mi najednou líp, ale vždycky jen na chvíli, jen na vteřinu, jen do toho okamžiku, než se ve stroji objevila nová várka vaniček, a já jsem musel tričko pustit a na tělo se mi přicucla mokrá bavlna, ještě nepříjemnější než prve. A džíny. Džíny, proč jsem si je ráno bral? Nohy jsem měl spařené, ani skrčit jsem se pořádně nemohl. Ale co bylo nejhorší: kapsy. V batohu se mi válel walkman, ale i když jsem si posleповáním vteřinových pauz vyšetřil dost času na to, abych ho našel, nebylo mi to k ničemu. Nebylo kam ho zachytit. Kapsy byly příliš malé. Na jedné walkman jakž takž chvíli visel za přezku, ale při prvním rychlém pohybu mi vypadl. Tak jsem ho držel v ruce, zatímco ve sluchátkách křičel Eddie Vedder. Jenomže k trhání vaniček a lepení štítků jsem potřeboval ruce obě. Nedohrála ani první písnička a já jsem to vzdal. Položil jsem walkmana na zem a kopl ho zpátky k batohu. V momentě, kdy odcvakal po dlaždičkách tak daleko, že jsem na něj nemohl dosáhnout, mi došlo, že jsem zapomněl vypnout play. Skládal jsem vaničky a díval se, jak se na půli cesty mezi mnou a batohem převíjí kazeta z jedné špulky na

druhou. Jak ten pohyb vysává baterku. Než se k němu dostanu, bude mrtvý.

O grunge chudší jsem hledal zábavu jinde. V hale se možná něco dělo, ale já jsem byl nalepený na zadek stroje a z místa, kde jsem stál, bych nic neviděl, ani kdyby nás přepadla ETA. Musel jsem si vystačit s tím, co bylo blízko. Kromě díry, odkud vyjížděly zatavené uzenky, to už byla jen jedna samolepka v pravém horním rohu stroje. Byla zajímavá hlavně tím, že jí půlka chyběla. Čárový kód a identifikační popis přecházely v hrubé drošky papíru a pak už bylo jen zaschlé, zčernalé lepidlo. Přečetl jsem si začátek identifikačního kódu, který tu po stržení zůstal. 085801. Potom znovu. A znovu. A tisíckrát znovu. Zatímco moje ruce nepřestávaly skládat polyethylenové uzeniny, samozřejmě. Patřil tenhle kód ke stroji, nebo sem někdo jen tak nalepil samolepku a ona už potom nešla strhnout? To byla otázka. Popravdě, jediná otázka, která mě v souvislosti se samolepkou napadla. Kdybych měl celý kód, možná by se to dalo zjistit. Možná bych si mohl půjčit čtečku čárových kódů a zkontrolovat, o jaké jde zboží. Ale co s jednou polovinou? Nejméně deset minut jsem strávil přemítáním nad tím, jestli se nespotební zboží vůbec označuje pomocí čárových kódů. Možná ne. Možná tohle byla cenovka na ražniči, kterou sem někdo jen tak nalepil. Pozorně jsem si prohlížel jednotlivá čísla, zatímco moje ruce mechanicky skládaly uzeniny. Nula. Osm. Pět. Osm. Nula. Jedna. Půl deváté a pět minut.

Jak dlouho mi vůbec trval celý proces od uchopení balíčků uzenin k jejich složení na paletu? Ne že by to bylo důležité, ale když už o tom mluvím: minutu dvacet pět vteřin. Řekněme, že tu budu dělat celý den. Kolikrát si ještě zopakuju stejný proces? Bez polední pauzy na oběd, což je snad hodina, ještě dvě stě padesátkrát totéž a mám hotovo. Dvě stě padesátkrát.

To neznělo zas tak hrozně. Kdybych tu ale měl zůstat celých čtrnáct dní, tak čtyři tisíce čtyřistakrát. Jak tohle mohl někdo vydržet? Jak tohle mohl zvládat můj bezejmenný šéf? Zastavil se třeba někdy a řekl si, dobré, už jsem složil dvacet milionů vaniček se špekáčky, tak ještě deset milionů a jsem v důchodu? Točila se mi hlava. Zvedal jsem čepici, utíral jsem si pot, odlepoval tričko, protahoval se a nic z toho nepomáhalo. A o slovo se taky hlásil prázdný žaludek: až na prášky a vlažný čaj jsem do sebe ráno nic nedostal. Stala se z něho chobotnice, chapadly se přisával k hypodermu, promáčkával mi vnitřní stranu kůže, naslepo hledal kousky tuku a já jsem nemohl pochopit, proč mi ráno v posteli přišlo jako dobrý nápad vynechat snídání.

V půl desáté jsem udělal chybu. Nestihl jsem včas rozbalit polyethylen, stroj chytil dvě vrstvy najednou a ucpal se.

A bylo ticho.

Rozhlížel jsem se. Nikdo si mě nevšímal. Takže jsem rozbil baličku? Asi po minutě jsem se odhodlal opustit stanoviště. Otevřel jsem dveře do chladírny.

Šéfa jsem uviděl hned. A pochopil jsem, že to, co jsem považoval za práci stroje, dělal on. Stál u vypnuté baličky a přerovnával bedny se špekáčky. Před ním byly na pásu vaničky připravené k naplnění. Zmrazené v pohybu.

Vysvětlil jsem mu, co se stalo. On si povzdechl a odešel se mnou k mé části, té, která byla ve skladu. Kupodivu ho ani tak nerozčílilo, že se ve stroji zasekl plast. Jak mi ukázal, stačilo otevřít přední kryt a roli vytáhnout. Víc ho rozzlobilo, že jsem nedal na palety poslední řadu naplněných vaniček. Visely na zadku stroje, jako by na nás balička vyplazovala jazyk.

Ukázal na ně.

„Vždyť ti to padá z konečnicku! Tohle nemůžeš!“

Mluvil hodně nahlas, ale nekřičel na mě, to zase ne. Dělá to jen proto, že má z práce u stroje zničený sluch. Říkal jsem si. Sundal zabalené špekáčky, odřezal od sebe slepené fólie a dal vaničky na paletu.

„Když je nikdo nesundá, můžou spadnout na podlahu. Jak jsou ty plasty ještě horký, můžou se poškodit. To pak můžeme vyhodit.“

„Rozumím.“

„Myslel jsem si, že takhle blbý nejsi.“

„Teď už to vim. A když už máme vypnutý stroj, šéfe, můžeme si dát pauzu? Deset minut?“

Tvářil se mrzutě, ale ve skutečnosti se určitě musel tetelit radostí. Právě mě porazil v neoficiální soutěži „kdo vydrží dýl u balení špekáčků“. Bylo mu asi padesát. Dělal tu nejspíš celý život, nějakých pětatřicet let. Z čeho jiného mohl mít takový člověk radost než z toho, že umí nejlíp na světě balit uzeniny?

„Nezapomeň cestou vyfasovat rukavice,“ řekl s povzdechem. Poděkoval jsem mu.

„A po pauze se budeme střídat,“ dodal. „Aby nám ta práce nezevšedněla.“

Po pauze mě taky nikdo neuvidí.

V prvním patře jsem zaklepal na dveře strýcovy kanceláře. Sekretářka mě ale hned zbavila iluzí. Strýc je v Praze. Má pro něj převzít nějaký vzkaz? Váhal jsem. Nic mě nenapadalo. Potřeboval jsem s ním mluvit přímo. Vysvětlit si ten omyl, který mě stál kancelář. Řekl jsem, že se tu ještě ukážu, a vycouval jsem ven.

Cestou do haly jsem se stavil na záchodech. Chtěl jsem se jen opláchnout. Vlastně ani to ne. Jediné, co jsem chtěl, bylo o pár vteřin protáhnout návrat do balení a expedice. Stál jsem

naproti zrcadlu, pod rukama jsem cítil zaoblený okraj porcelánového umyvadla. Voda proudila z kohoutku a rozbíjela se o bílou keramiku. Na druhé straně zrcadla se na mě koukal zpocený, utahaný brigádník. Vlasy se mu lepily k lebce jako přilba. Byl celý rudý. A nejen to.

Jak jsem si toho všiml? Už ani přesně nevím. Možná jsem jen vyplázl na toho na druhé straně jazyk. Možná jsem to zahlédl koutkem oka, zatímco jsem se nakláněl ke kohoutku, abych se napil z proudu vody. Najednou jsem ale zůstal stát, s vyplazeným jazykem, strnulý v pohybu, jako bych se sám proměnil v rozbitou baličku uzenin. Kdyby se totéž stalo dneska, bylo by to všechno mnohem jednodušší. Všechno by byla otázka několika minut na internetu. Ale tehdy?

Díval jsem se na sebe. A hlavně: na svůj jazyk. Dotkl jsem se ho. Byl suchý a tvrdý. A taky byl od kořene až k apexu černý.

Měl jsem černý jazyk. Jak může zčernat jazyk? Musel jsem něco sníst. Samozřejmě, že na tohle jsem pomyslel nejdřív. Ale od rána jsem neměl nic jiného než Pigi čaj, který byl sice černý, ale ne takhle. Černý jazyk. Melanoglosie, pomalu jsem si ta dvě slova přeložil. Patřil jsem k první a poslední porevoluční generaci, u které se očekávalo, že se během humanitních studií naučí latinu, a já jsem ji snad poprvé použil na něco jiného než na louskání starořímských textů. Ten cizí termín působil ostře a výhružně. Melancholii podle starořeckých lékařů způsobuje přemíra černé žluči, ale co může být příčinou melanoglosie? Stál jsem a díval se do zrcadla. A potom jsem si vzpomněl, že jsem něco podobného už jednou zažil.

Když mi bylo dvanáct let, vsadil jsem se na letním táboře, že spolknu žábu. Živou. Strčil jsem si ji do pusy, ne na kraj, ale dozadu, za zuby. Snažila se přetočit, natahovala nohy, ale

já jsem držel zuby stisknuté, hřbet jazyka se mi zvedal a žába to nakonec vzdala. Přikrčila se, odrazila se od šupinatého povrchu jazykového svalu a sklouzla do neznáma — do jámy mého hltanu. A já jsem vyhrál sázku.

Zvracel jsem tehdy během několika minut. Nejdřív všechno jídlo, včetně onoho obojživelníka. Pak pití. Potom šťávy. Žaludeční šťávy. Ale potom ještě něco jiného. Byla to černá zrna, která nepřipomínala nic, co jsem mohl pozřít. Jako by moje tělo ze sebe dostávalo kusy jídla, které zůstaly ležet netknuté kdesi hluboko. Skryté a zapomenuté, možná dny, možná týdny, nenašly si cestu do střev a shnily v žaludku. Zvracel jsem hnilobu. To jsem si aspoň myslel. Ale když mě odvezli do nemocnice, lékaři mi oznámili, že černé kusy nejsou ani jídlo, ani hniloba. Diagnostikovali mě jako případ Mallory-Weissova syndromu: roztrhl se mi jícen. Černá zrna, která jsem zvracel, byla krev.

To se stalo, když mi bylo dvanáct. Teď mi bylo třiaadvacet a prohlížel jsem si v zrcadle jinou černotu. Polkl jsem a zdálo se mi, že cítím, jak se v hloubi mého těla otevírá a zavírá rána v jícnu, jako by to byla chlopeň mého druhého srdce, jako by to byl rudý květ květiny, která se znovu probudila k životu a vábí k sobě spolknutá sousta. Mallory-Weissův syndrom byl zpátky. Když je melancholie způsobená přemírou černé žluči, melanglosie musí být způsobena přemírou krve. Krev se mi musela dostat do trávicího traktu a vzlínala jícnem do úst. Barvila mi jazyk. Podle starořeckých filozofů byla krev známkou veselí a sangvinismu, měl bych být tedy veselý, ale já jsem místo veselosti ucítil na jazyku jen hrubou železitou pachuč.

Abyste rozuměli tomu, co mě napadlo dál, musíte pochopit, co je a co není Mallory-Weissův syndrom. To hlavní. Mallory-Weissův syndrom je syndrom. Není to diagnóza. Je to pouze

znak, prst, který se nepřesně a nejednoznačně zabodává do těla. Roztržený jícen byl jen důsledek, příčinu krvácení bylo třeba najít. Ale kde? To léto jsem byl nemocný. Není ani tak důležité, co za nemoc to bylo, důležité je, že to byla nemoc, jejíž široká škála příznaků nechávala zdravotnictví bezradné. Znal jsem stížnosti lidí na bolesti v kloubech, pálení, mravenčení, na strnutí šije, selhání lícních nervů. Nemocní trpěli chronickou chřipkou, únavovým syndromem, ale nejen tím. Mohlo jim pískat v uších a ve sklivci se mohla usadit černá zrna, mohli mít otoky a výpadky paměti, zvýšenou srdeční činnost a srdeční arytmií. Proč by nemohli také trpět Mallory-Weissovým syndromem? Nepochyboval jsem o tom, že to, co jsem objevil na svém těle, bylo jedním z příznaků. Na dlaň jsem si odpočítal pilulky, které jsem proti téhle nemoci bral. Clarithromycin, doxybene. Měla to být má polední dávka, ale teď jsem věděl, že do dvanácti nemůžu čekat. Spolkl jsem je.

„Potřebuju se najíst,“ řekl jsem šéfovi, když jsem se vrátil ke stroji.

Podíval se na mě od palet.

„Za chvíli je oběd.“

„Chcete říct: Za dvě hodiny je oběd.“

„No vždyť říkám.“

„To nevydržím. Jsem na práškách a nesnídal jsem, musím se najíst, musím jíst pravidelně, nechci zvracet.“

Věřil jsem, že má dobrou duši. Je soutěživý, pracovitý, ale určitě má dobrou duši. Určitě.

Jeho dobrá duše ovšem váhala.

„Já si o to zkrátím polední pauzu. Přijdu pracovat dřív.“

„To slibuje kdekdo.“

„Prosím, šéfe. Můžete mě zkontrolovat.“

Ticho. Zkusil jsem poslední taktiku: „Mám hlad. Když mám hlad, moje výkonnost jde dolů.“

Na to kupodivu slyšel.

„No tak dobře, mladej. Ale rychle.“

Kantýna. Ovšem v doprovodu šéfa. Nevím, jestli šel se mnou proto, abych se neztratil, nebo nezdržoval. Jídelna byla prázdná, židle zasunuté u stolů. Čekal jsem, že podle vůně poznám, co připravují k obědu, ale bylo to tady nacucané stejným nasládlým pachem po uzeninách jako v ostatních částech masokombinátu. Šéf se protáhl pod sklem výdejního pultu a zamžoural směrem ke kuchařkám.

„Paní Fialová! Paní Fialová! Dejte tady mladýmu něco na zakousnutí. Prej nesnídal.“

Opřel jsem se o výdejní pult. Zavíraly se mi oči.

„Prosím vás,“ zavolal jsem, „kdyby šlo něco bezmasýho. Já jsem vegetarián.“

Šéf se na mě obrátil a usmál se.

„Tos ani nemusel říkat. To se rozumí samo sebou, že ti k svačině nedaj maso.“

Za chvíli jsem viděl, jak paní Fialová nese umělohmotnou ošatku, v ní rohlík a vedle talíř s něčím, co vypadalo jako...

„To koukáš, mladej!“ zvolal můj šéf.

Na talíři se přetáčely tři růžové tyčky.

„To jsou párky?“

„To jsou NAŠE párky,“ zahlaholil. „Každý si tu můžeme sníst párků, kolik chceme. Rohlíky ti strhnou z platu, ale párky ne. Párky, ty nám patřej. Ty jsme si odpracovali. Teda, ty ještě ne. Ale odpracuješ!“

Po posledních slovech mě bouchl do ramene. Polkl jsem. Jeden z párků byl v třetině popraskaný, jako by v tom místě byl kloub a kolem něho se shrnula kůže.

„Ale já nejím maso.“

„Vždyť tohle není maso,“ řekl šéf. „Tohle je uzenina.“

Uznan jsem, že takhle technicky jsem o kategoriích živočišných produktů ještě nepřemýšlel.

„No vidíš, nepřemýšlel, nepřemýšlel, teď to už víš a dlabej. Do deseti minut musíme být zpátky u mašiny. Špekáčky se samy nezabalej.“

Odstrčil jsem talíř.

„Já je fakt nebudu. I když je to uzenina.“

„Ty máš nějaký problémy, mladíku?“

Kývl jsem. Čekal jsem, že se můj šéf rozčílí. Ale on mě překvapil.

„Zdravotní?“ zeptal se.

„Prosím?“

„Ty máš zdravotní problémy?“

Vyplázl jsem černý jazyk a dotkl se ho ukazováčkem. Šéf se nedůvěřivě díval.

„Co to má být?“

„Melanoglosie.“

Cizí slovo na něho udělalo dojem.

„A já si myslel, že mě vodiš za nos,“ řekl, a možná se mi to jen zdálo, ale za posledním slovem udělal krátkou pauzu, jako by mě chtěl oslovit jménem, které neznal. „Tos měl říct hned, že máš zdravotní problémy, mladíku.“

Přikývl jsem.

„Proto ty párky nemůžu,“ lhal jsem mu. Maso jsem ve skutečnosti nedokázal pozřít od dvanácti let. Od té doby, co jsem spolkl tu živou žábu.

Vraceli jsme se. A potom se najednou můj šéf otočil a doběhl se zpátky do kantýny. Znovu mě dohnal až u stroje. Něco mi podával. Rohlík z mé nesněžené svačiny. Byl gumový a zale-

pil mi patro, ale aspoň něco mi skončilo v žaludku. Poděkoval jsem mu. Usmál se.

Krátce nato se rozhučela vábnička velryb.

Během polední pauzy jsem opět zkusil strýcovu kancelář a sekretářka mě opět informovala, že strýc nedorazil. Jindy bych se dál o nic nesnažil, ale vidina dalšího půldne u špekáčků mě donutila improvizovat. Na obědě jsem se zeptal šéfa, jestli je v masokombinátu telefonní budka. Významně se na mě podíval.

„Máme tady něco lepšího. Už jsi někdy viděl přenosný telefon?“

A poslal mě za Karlem.

Karel byl řezník, což, jak jsem brzy pochopil, byla v masokombinátu ta nejvyšší kasta. Pracoval na bourárně. Porcoval kýty a odblaňoval maso. Teď právě seděl u stolu s dvěma ženskými. Pili šťávu, i když Karel se víc zajímal o svoji Nokii než o hrnek.

„Na co ho potřebuješ?“ zeptal se mě, když jsem ho poprosil o mobil.

Řekl jsem mu, že chci volat řediteli.

„Si ze mě voe děláš prdel.“

Ujistil jsem ho, že nedělám. Karel mlčel a mačkal plastové knoflíky.

„Jsem jeho synovec,“ říkal jsem. „Synovec pana ředitele. Čeká na můj telefonát.“

Karel se ušklíbl. Tisíc vaniček špekáčků čeká, pomyslel jsem si a ta myšlenka mě donutila nevzdávat se.

„Prosím,“ dodal jsem. Pro jistotu dvakrát.

„To je fakt,“ ozvala se najednou jedna z ženských, „já jsem slyšela, že tu začal pracovat syn od ředitele. Říkala to Květa.“

Ani moje prosím, ani obě ženské Karla neobměkčily. Napil se šťávy, ani nezvedl oči od Nokie.

„Tak syn, nebo synovec? Nebo snad oba? Tady z toho za chvíli bude rodinná firma, samý příbuzný od Otavy. To abych se začal bát o místo.“

„Synovec,“ řekl jsem. „Paní Květa to asi spletla.“

„Cos to řekl?“

„Že to paní Květa asi spletla.“

Karel se na mě poprvé podíval.

„Ty se s ní znáš, voe? S Květou?“

„Ne, já jsem myslel, že když jí tady všichni říkáte křestním...“

„To není křestní, voe. Jmenuje se Květová.“

Mlčel jsem. Ženské se už nesmály. Bylo slyšet klapání knoflíků Nokie.

„Co ještě chceš?“ zavrčel Karel.

Podíval jsem se mu přes rameno. Celý dvouřádkový displej měl zaplněný opakováním jednoho jediného slova. *Nuda*. Tohle byla doba, kdy se na mobilu dalo jen draze telefonovat a psát esemesky, které většina z vašich známých stejně neměla na čem přijmout. I hra Had čekala na to, až ji naprogramují nejdřív do šest tisíc stodesítky a potom do všech následujících Nokií. Ubíjet volný čas vyžadovalo zarputilost.

„Jak vidiš, teď ho potřebuju,“ řekl. „Zkus to jindy.“

K obědu byly párky a hrachová kaše, a tak jsem místo jídla šel ven, ve večerce u parkoviště si koupil Dobrou vodu, vypil dva litry naráz a koupil si ještě jednu. K ní rohlíky. Vydal jsem se nazdařbůh po ulicích. První telefonní budku jsem našel za několik minut. Vytočil jsem strýcův mobil. Vzal to, a když jsem se mu představil, ve sluchátku něco klaplo a strýcův hlas dostal mírné echo. V pozadí bylo slyšet Pet shop boys. Go west.

„Víš, odkud volám?“ zeptal se mě. Nevěděl jsem.

„Z budoucnosti,“ řekl on. „Jedu v autě a telefonuju. Přepnul jsem si tě na handsfree. Mám úplně volný ruce k řízení. Mluvíím s tebou a přitom řídím.“

Nechápal jsem, o čem to mluví.

„Prostě volám z auta. Viděls Srdečný pozdravy z Ruska?“

„Ne. Měl bych?“

„Jasně. Bond tam volá z auta úplně jak já.“

Nevěděl jsem, co na to říct.

„Strejdo, díky moc. Dík za tip na film.“

„Za nic. Můžu ti ho pučit, mám to na kazetě. Už seš v práci?“

Řekl jsem, že to je přesně to, proč s ním potřebuju mluvit.

„Jsem v práci, ale na blbym místě.“

„Jak to myslíš?“

„Skončil jsem v balení. Na zadku takovýho debilního stroje.“

„No a jak? Líbí se ti tam?“

Můj strýc žil v jiném světě než zbytek obyvatel České republiky. V jeho světě skladníci dělali ve skladu, protože se jim tam líbilo.

„Strejdo, tohle není podstatný. A jestli to chceš vědět, tak jsem měl v životě lepší brigády. Na tohle léto jsem například měl sehnanou práci v Deloitte. Zrušil jsem ji, kdyžs mi slíbil kancelář.“

Na druhé straně bylo ticho. Písnička dohrála, nová nezačala. Konec kazety. Nebo CD. Určitě CD.

„To jsem ti slíbil,“ řekl strýc.

Nelíbila se mi intonace té poslední věty. Stoupavá kadence. Tohle asi nebyla oznamovací věta, tohle znělo jako otázka. Pro jistotu jsem mu zopakoval, že ano, skutečně mi něco slíbil. Ticho. Sedl jsem si na zem. Kovový špagát od sluchátka se natáhl a řezal mě do zápěstí. Přehodil jsem si sluchátko do druhé ruky. Do zad mně pražilo slunce.